

Broj: 11-800-6904/3-135-2026
Zagreb, 1. listopada 2026.

Ministarstvo gospodarstva
n/p ministra
Ulica grada Vukovara 78
10000 Zagreb

Predmet: Prijedlozi Hrvatske obrtničke komore vezano uz donošenje pravilnika o isticanju bazne cijene i objavi važećih cjenika proizvoda

Poštovani,

zahvaljujemo na razumijevanju za problematiku poslovanja u obrtu i nejasnoće koje je izazvala obveza primjene Odluke o isticanju dodatne cijene kao mjera izravne kontrole cijena i Odluke o objavi cjenika proizvoda i usluga kao mjera izravne kontrole cijena na oglašavanje, te na izmjenama kojima se datum početka obveza odgađa do 17. studenoga 2026. godine.

U vremenu do početka primjene ovih odluka, odnosno očekivanog novog Pravilnika, HOK će nastaviti iznositi konkretne prijedloge i zahtjeve te sudjelovati u najavljenim razgovorima o pripremi Pravilnika. Predlažemo održati sastanak kako bi problematiku razmotrili u svjetlu pitanja obrtnika, vezano uz nove obveze koje započinju 17. studenoga 2026. godine.

Na osnovu do sada zaprimljenog izuzetno velikog broja pitanja neposredno od obrtnika, kao i detaljne analize Vladinih odluka u svjetlu njihove buduće primjene, Hrvatska obrtnička komora dostavlja prijedloge vezano uz donošenje pravilnika kojima će se, na temelju članka 7. Zakona o zaštiti potrošača, urediti isticanje bazne cijene te način objave važećih cjenika proizvoda na mrežnim stranicama.

HOK polazi od činjenice da su određene obveze već utvrđene Zakonom, koji je propisao ovlasti ministra i ostavio značajan prostor u određivanju njihove konkretne provedbe. Prema članku 7. stavku 11. Zakona ministar pravilnikom propisuje **za koji će se dan u prethodnom razdoblju, za koje proizvode i na koji način isticati bazna cijena**, dok prema stavku 12. propisuje **način objave važećih cjenika proizvoda na mrežnim stranicama**.

HOK pritom **ponavlja svoj ranije upućeni zahtjev, povodom odluka Vlade o sidrenim cijenama i objavi cjenika, da se obrtnici i mikro poduzetnici izuzmu od dodatnih obveza isticanja bazne cijene i objave cjenika**. Taj zahtjev smatramo i dalje primarnim, dok HOK u nastavku, za slučaj da Ministarstvo ocijeni da potpuno izuzeće nije moguće, dostavlja i konkretne prijedloge za **najmanji nužni opseg obveza i izuzeća** koje je potrebno ugraditi u buduće pravilnike.

HOK stoga očekuje da se taj prostor iskoristi za **regulatorno preispitivanje, pojednostavljenje i razmjerno uređenje obveza, a ne za formalno prenošenje sadržaja odgođenih odluka u pravilnike**. Činjenica da je početak primjene obveza iz Vladinih odluka pomaknut, nakon što se pokazalo da prošireni obuhvat zahtijeva dulje vrijeme za prilagodbu poslovanja, dodatni je razlog da se pri donošenju trajnog uređenja preispitaju administrativni, tehnički i financijski zahtjevi koji se stavljaju pred gospodarstvo.

To je posebno važno za obrtnike i mikro poduzetnike, čije se mogućnosti prilagodbe ne mogu poistovjetiti s mogućnostima velikih trgovačkih sustava koji raspolažu posebnim IT, pravnim i administrativnim kapacitetima. Obrtnik često osobno obavlja i osnovnu djelatnost i administrativne poslove, zbog čega ista formalna obveza za njega može predstavljati razmjerno znatno veće opterećenje.

Pri tome podsjećamo da članak 9. **Zakona o ustrojstvu i djelokrugu tijela državne uprave** Ministarstvu gospodarstva izrijeком povjerava **razvoj i unapređenje konkurentnosti hrvatskoga gospodarstva** te mjerenje i **ciljano smanjenje administrativnog opterećenja gospodarstva (Standard Cost Model)**. Istodobno se Uredba o provedbi postupka procjene učinaka propisa na malo gospodarstvo (MSP test) izrijeком primjenjuje na pravilnike te zahtijeva primjenu načela administrativnog pojednostavljenja i proporcionalnosti, uz posebnu procjenu administrativnih troškova, konkurentnosti i učinka na mikro subjekte.

Za HOK je stoga osnovno polazište da se, kada se ista svrha zaštite potrošača može postići na više načina, odabere rješenje koje obrtnicima i mikro poduzetnicima stvara **najmanji potreban administrativni, tehnički i financijski teret**. To nije samo zahtjev gospodarstva, nego proizlazi i iz načela koja se primjenjuju na donošenje pravilnika sukladno propisanom djelokrugu samog Ministarstva.

Slijedom navedenoga, molimo da se HOK-u učini dostupnim **Prethodni MSP test za oba buduća pravilnika**, uključujući procjenu administrativnih troškova i troškova prilagodbe te SCM izračun za propisane administrativne obveze, odnosno MSP test ako su ispunjeni uvjeti za njegovu provedbu.

Europski okvir i proporcionalnost dodatnih nacionalnih zahtjeva

HOK smatra posebno važnim jasno razlikovati obveze koje proizlaze iz europskog prava od dodatnih regulatornih zahtjeva koji se uvode nacionalnim zakonodavstvom.

Direktiva 98/6/EZ o zaštiti potrošača pri isticanju cijena proizvoda uređuje isticanje prodajne i jedinične cijene, dok članak 6.a Direktive uređuje obvezu navođenja prethodne cijene prilikom objave sniženja cijene. Prema Smjernicama Europske komisije za primjenu članka 6.a, taj se režim odnosi na **robu, a ne na usluge**.

Bazna cijena vezana uz određeni povijesni datum nije institut koji propisuje Direktiva 98/6/EZ, nego predstavlja dodatni nacionalni regulatorni mehanizam. Stoga činjenica da europsko pravo uređuje transparentnost cijena sama po sebi ne može biti obrazloženje za horizontalnu primjenu bazne cijene na sve proizvode i usluge.

HOK dodatno ukazuje da Direktiva 98/6/EZ u svojem regulatornom okviru izrijeком prepoznaje potrebu uzimanja u obzir posebnog položaja malih maloprodajnih poduzeća.

Tako uvodna izjava Direktive polazi od toga da obveza isticanja jedinične cijene u određenim okolnostima može predstavljati pretjerano opterećenje za određena mala maloprodajna poduzeća, dok je člankom 6. za prijelazno razdoblje bila predviđena mogućnost izuzeća od te obveze, uzimajući u obzir, među ostalim, broj proizvoda u prodaji, prodajni prostor, prirodu prodajnog mjesta, posebne uvjete prodaje i određene oblike poslovanja. Iako se navedene odredbe odnose na jediničnu cijenu i ne predstavljaju neposrednu pravnu osnovu za izuzeće od hrvatskog instituta bazne cijene, one pokazuju da ni europski regulatorni okvir u području isticanja cijena ne zanemaruje pitanje razmjernosti regulatornog opterećenja za male poslovne subjekte. HOK stoga smatra opravdanim da se pri uređivanju dodatne nacionalne obveze bazne cijene posebno procijeni njezin učinak na obrtnike i mikro subjekte te razmotri njihovo izuzeće ili poseban pojednostavljeni režim.

HOK ne dovodi u pitanje mogućnost Republike Hrvatske da, u granicama prava Europske unije, nacionalnim propisima propiše dodatne mjere zaštite potrošača. Međutim, upravo kada nacionalno rješenje ide dalje od zahtjeva europskog prava, potrebno je posebno utvrditi i obrazložiti **koji konkretan problem zaštite potrošača dodatna mjera rješava, koju novu i korisnu informaciju daje potrošaču te je li korist koju ostvaruje razmjerna administrativnom i financijskom opterećenju koje stvara gospodarstvu.**

To je osobito važno kod usluga. Hrvatski zakonodavni okvir već propisuje određene obveze isticanja prethodne cijene kod posebnih oblika prodaje usluga. Uvođenje još jedne povijesne cijene – bazne cijene vezane uz određeni referentni datum – stoga treba procjenjivati prema njezinoj **dodatnoj vrijednosti za potrošača**, a ne polaziti od pretpostavke da svaka dodatna cjenovna informacija sama po sebi povećava razinu zaštite potrošača.

Jednako je važno razlikovati **informiranje i zaštitu potrošača od prikupljanja, praćenja i analize tržišnih podataka za potrebe države ili trećih osoba**. Ako je cilj određene mjere praćenje kretanja cijena, inflacije ili drugih tržišnih pokazatelja, potrebno je posebno obrazložiti zašto se taj cilj mora ostvarivati obvezom svakog pojedinog trgovca odnosno obrtnika da potrošaču ističe povijesnu cijenu ili da uspostavlja tehničku infrastrukturu za strojno preuzimanje podataka. HOK naglašava da **potreba za praćenjem tržišta sama po sebi ne bi smjelo značiti da trošak prikupljanja, strukturiranja i javne objave tržišnih podataka treba prenijeti na svakog obrtnika i mikro poduzetnika.**

HOK se protivi horizontalnom proširenju bazne cijene na sve proizvode i usluge

Članak 7. stavak 11. Zakona nije propisao da se bazna cijena mora isticati za sve proizvode. Naprotiv, ministru je izrijeком ostavljeno da pravilnikom odredi „**za koje proizvode**“ će se bazna cijena isticati.

Stoga smatramo da budući Pravilnik treba pozitivno odrediti kategorije proizvoda za koje je prethodno utvrđena konkretna potrošačka korist, umjesto da polazi od pretpostavke da su obuhvaćeni svi proizvodi i sve usluge osim izrijeком izuzetih.

Za kategorije robe široke potrošnje koje su već dulje obuhvaćene dodatnom cijenom i za koje su trgovci već prilagodili poslovanje HOK ne predlaže ukidanje postojećeg režima. Međutim, smatramo kako ne postoji opravdanje da se ista obveza automatski proširi na sve ostale proizvode, a osobito na sve usluge. To je posebno važno jer horizontalno uključivanje usluga ne proizlazi iz Direktive 98/6/EZ. Ako se pojedina kategorija usluga ipak namjerava uključiti u nacionalni režim bazne cijene, smatramo da treba obrazložiti **koji konkretan problem zaštite potrošača bazna cijena u toj kategoriji rješava, kakvu dodatnu informaciju daje potrošaču te zašto postojeća pravila o aktualnoj cijeni i prethodnoj cijeni kod sniženja nisu dostatna.**

Razlikovati zakonska izuzeća od ovlasti ministra da odredi proizvode za koje se ističe bazna cijena

Članak 7. Zakona jasno razdvaja dvije stvari. Stavkom 6. zakonodavac je već odredio slučajeve na koje se obveza isticanja cijena iz stavka 1., pa tako i bazne cijene, ne primjenjuje – javnu dražbu, prodaju umjetničkih djela i antikviteta te cijene usluga uređene posebnim propisima. O tim izuzećima, dakle, ne odlučuje Pravilnik; ona proizlaze neposredno iz Zakona.

S druge strane, člankom 7. stavkom 11. Zakona ministru je izrijekom povjerena ovlast da propiše „za koje proizvode“ će se bazna cijena isticati. Upravo tu ovlast HOK smatra ključnom za određivanje razmjernog obuhvata budućeg Pravilnika.

Stoga nije potrebno stvarati popis zakonski izuzetih profesija ili djelatnosti, poput javnih bilježnika, odvjetnika, sudskih tumača i drugih pružatelja usluga čije su cijene uređene posebnim propisima (što je Ministarstvo kroz odgovore na upite vezano uz provedbu Vladine Odluke učinilo kako bi dalo dodatna pojašnjenja radi boljeg razumijevanja opsega obveza u praksi). Ako je cijena konkretne usluge uređena posebnim propisom u smislu članka 7. stavka 6. Zakona, izuzeće proizlazi iz samog Zakona. Budućim Pravilnikom se eventualno može pojasniti način primjene te zakonske odredbe, ali se njime ne bi trebalo stvarati dojam da izuzeće nastaje tek zato što je određena profesija navedena na posebnom popisu.

Istodobno, upravo primjeri takvih profesionalnih usluga dodatno pokazuju zašto kod određivanja obuhvata bazne cijene nije dovoljno polaziti samo od pitanja je li određena djelatnost zakonom izrijekom izuzeta. Primjerice, kod odvjetničkih usluga način određivanja naknade uređen je posebnim pravilima, ali potrošač nema nužno pred sobom jednostavan, unaprijed određen cjenik iz kojeg za svaki konkretni predmet može odmah iščitati konačnu cijenu usluge. Cijena može ovisiti o vrsti i vrijednosti predmeta, pojedinim poduzetim radnjama, trajanju postupka i drugim okolnostima. Ako se kod takvih usluga prepozna da klasično isticanje bazne cijene nije primjereno njihovoj pravnoj i cjenovnoj strukturi, tada je potrebno jednako ozbiljno razmotriti i položaj individualnih obrtničkih usluga kod kojih konačna cijena također nije unaprijed određena niti je uvijek moguće utvrditi jednu usporedivu cijenu proizvoda odnosno usluge.

Kod automehaničara, instalatera, građevinskih obrta, serviseri i drugih sličnih djelatnosti cijena konkretnog posla može ovisiti o prethodnom pregledu, opsegu i složenosti zahvata, utrošenom radu i materijalu te drugim okolnostima konkretnog slučaja. U takvim slučajevima pitanje nije samo postoji li formalno zakonsko izuzeće, nego postoji li uopće usporediva povijesna cijena čije bi isticanje potrošaču dalo jasnu i korisnu informaciju.

HOK stoga predlaže da Ministarstvo pri korištenju ovlasti iz članka 7. stavka 11. Zakona ne polazi od negativnog pristupa prema kojem se bazna cijena primjenjuje na sve što člankom 7. stavkom 6. nije izrijekom izuzeto. Zakon ministru upravo daje **ovlast da odredi za koje proizvode se bazna cijena ističe**, što omogućuje da se iz obuhvata Pravilnika izostave kategorije kod kojih zbog načina formiranja cijene, individualizirane prirode usluge ili nepostojanja stvarno usporedive povijesne cijene takva obveza ne daje potrošaču razmjernu i korisnu informaciju.

Individualno ugovorene obrtničke usluge nisu usporedive s robom s unaprijed utvrđenom cijenom

Kod automehaničarskih, instalaterskih, građevinskih, servisnih i brojnih drugih obrtničkih usluga konačna cijena ovisi o konkretnom zahtjevu potrošača, opsegu posla, stanju predmeta na kojem se izvodi rad, potrebnom materijalu, vremenu rada i drugim okolnostima. Kod takvih usluga povijesna bazna cijena često ne daje potrošaču usporedivu informaciju o cijeni konkretnog posla.

Kod građevinskih i srodnih obrtničkih usluga dodatno treba uzeti u obzir izrazitu ovisnost konačne cijene konkretnog posla o promjenjivim ulaznim troškovima. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, proizvođačke cijene građevnog materijala na domaćem tržištu u kolovozu 2026. bile su 3,8 % više nego u kolovozu 2025., odnosno čak 33,1 % više u odnosu na prosjek 2021. godine. U takvim okolnostima vezivanje cijene individualno ugovorene građevinske usluge uz jedan fiksni povijesni datum može potrošaču dati pogrešnu predodžbu o kretanju cijene same usluge, jer razlika između povijesne i aktualne cijene može proizlaziti iz promjene cijena materijala i drugih ulaznih troškova, a ne iz promjene cijene rada ili poslovne odluke obrtnika. To dodatno potvrđuje potrebu da **se individualno ugovorene građevinske i srodne obrtničke usluge ne uključuju u režim isticanja bazne cijene**.

HOK se posebno protivi tome da se obveza bazne cijene pretvori u obvezu „sidrenja“ i javnog prikazivanja internih elemenata kalkulacije, normativa, marži, nabavnih cijena ili drugih poslovnih podataka obrtnika. Privremeni režim išao je upravo u smjeru da se kod proizvoda i usluga koji nemaju unaprijed fiksiranu cijenu dodatna cijena veže uz pojedinačne elemente iz kojih se izračunava konačna cijena. Smatramo da takvo rješenje ne treba prenijeti u trajni Pravilnik.

HOK stoga predlaže da se u kategorije za koje se propisuje isticanje bazne cijene **ne uključuju usluge kod kojih konačna cijena nije unaprijed određena, nego se individualno utvrđuje prema opsegu, složenosti, utrošenom radu, materijalu ili drugim okolnostima konkretnog posla**.

Ugostiteljske usluge izuzeti iz obveze bazne cijene

HOK posebno predlaže da se ugostiteljske usluge **ne uključe među kategorije za koje će se propisati obveza isticanja bazne cijene**.

Kod ugostiteljskih usluga potrošačka odluka odnosi se na aktualnu ponudu i aktualnu cijenu koju će gost platiti. Stoga je potrebno posebno dokazati kakvu dodatnu informativnu vrijednost gostu daje cijena iste ili usporedive usluge na jedan fiksni datum iz prethodne godine. Za odluku gosta hoće li koristiti ugostiteljsku uslugu prvenstveno je relevantna **aktualna cijena koju će platiti**, a koja mu mora biti jasno i unaprijed

dostupna u cjeniku odnosno jelovniku. Posebno dovodimo u pitanje informativnu vrijednost trajnog vezivanja ugostiteljskih cijena uz jedan povijesni datum. **Koju relevantnu informaciju domaćem ili stranom gostu u turističkoj sezoni 2027. daje podatak koliko je određeno jelo, piće ili druga ugostiteljska usluga koštala 10. rujna 2026.?**

To je posebno relevantno za Hrvatsku kao izrazito turističku zemlju, u kojoj se između dviju turističkih sezona mogu promijeniti ponuda, ulazni troškovi, struktura jelovnika, dobavljači i drugi uvjeti poslovanja. Povijesna cijena iz prethodne sezone stoga ne mora predstavljati usporedivu informaciju o aktualnoj usluzi. Dodatno, kod posebnog oblika prodaje potrošaču se mogu istodobno prikazivati aktualna cijena, najniža cijena u prethodnih 30 dana i bazna cijena iz prethodnog razdoblja. Time se opravdano postavlja pitanje ostvaruje li se stvarno veća transparentnost ili se potrošaču otežava razumijevanje informacije koja mu je najvažnija – **koliko usluga košta danas**. Takav pristup treba promatrati i u kontekstu Direktive 98/6/EZ, koja izrijeком omogućuje ograničavanje najvećeg broja cijena koje se ističu. Transparentnost se, dakle, ne postiže nužno povećavanjem broja cijena.

Potrebu za posebnim regulatornim opterećenjem ugostiteljstva treba sagledati i u odnosu na njegov stvarni doprinos ukupnom rastu cijena. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku za kolovoz 2026., skupina „Restorani i usluge smještaja“ zabilježila je godišnji rast cijena od 6,1 %, ali je njezin doprinos ukupnoj godišnjoj stopi inflacije iznosio **0,34 postotna boda**, znatno manje od doprinosa prijevoza (+1,88 postotnih bodova) te stanovanja, vode, električne energije, plina i ostalih goriva (+1,62 postotna boda). HOK stoga smatra da se prije nametanja dodatne trajne obveze isticanja povijesne bazne cijene ugostiteljima treba jasno obrazložiti **razmjernost takve mjere stvarnom doprinosu tog sektora ukupnom rastu potrošačkih cijena i konkretnoj koristi koju ta dodatna cijena daje potrošaču**.

Slijedom navedenoga, HOK ne nalazi razmjernu potrošačku korist koja bi opravdala horizontalno uključivanje ugostiteljskih usluga u režim bazne cijene, osobito njihovo trajno vezivanje uz cijenu iz jedne prethodne turističke sezone.

Ako i nadalje bude prevladao stav kako ugostiteljske usluge ipak treba uključiti, predlažemo obrazložiti **koji se konkretan problem zaštite potrošača time rješava i koju korist time ostvaruju potrošači, na temelju kojih podataka je utvrđena potreba za takvom mjerom te zašto postojeće obveze jasnog isticanja aktualne cijene nisu dostatne**.

Učinak bazne cijene treba procijeniti i u odnosu na oglašavanje

Članak 7. stavak 8. Zakona određuje da se cijene iz stavka 1., uključujući baznu cijenu, ističu i pri oglašavanju. Stoga odluka o tome „za koje proizvode“ će se propisati bazna cijena ne stvara obvezu samo na prodajnom odnosno uslužnom mjestu, nego se njezini učinci prenose i na oglašavanje.

I taj trošak treba uključiti u MSP test i procjenu proporcionalnosti.

Ujedno predlažemo da se sve iznimke i posebne situacije koje su se već morale naknadno pojašnjavati u primjeni privremene Odluke – uključujući različite oblike

oglašavanja – jasno urede samim Pravilnikom. Trajni propis mora biti dovoljno jasan da za osnovna pitanja njegove primjene nisu potrebna naknadna tumačenja.

Jasno urediti referentni datum i posebne situacije

Pravilnikom je potrebno nedvojbeno urediti koja se cijena uzima kao bazna ako je proizvod na referentni dan bio predmet posebnog oblika prodaje, kako se postupa kada toga dana nije bio u ponudi, kako se postupa s proizvodima i uslugama uvedenima nakon referentnog datuma, što se smatra novim proizvodom odnosno uslugom te kakav je odnos bazne cijene prema najnižoj cijeni u prethodnih 30 dana.

Za eventualno novo-uključene kategorije ne treba automatski preuzimati 10. rujna 2026. kao referentni datum, nego odrediti datum koji odgovara početku njihove obveze i ostaviti odgovarajući rok za prilagodbu. Za kategorije koje već imaju referentni datum 2. svibnja 2025. HOK ne traži njegovu trenutačnu promjenu, ali predlaže **periodično preispitivanje svrhovitosti trajnog zadržavanja iste povijesne cijene**. Povijesna cijena s protekom vremena nužno gubi dio svoje informativne vrijednosti za aktualnu odluku potrošača.

Pravilnik o načinu objave cjenika ne treba pretvoriti u pravilnik o uspostavi javne baze tržišnih podataka

Prema članku 7. stavku 9. Zakona trgovac je dužan objaviti važeće cjenike proizvoda na svojim mrežnim stranicama. Međutim, stavak 12. ministru daje ovlast da pravilnikom propiše „**način objave važećih cjenika**“. HOK posebno ukazuje na razliku između **propisivanja načina objave zakonom propisanog cjenika i propisivanja novih podataka koje je trgovac dužan stvarati, voditi, ažurirati, čuvati i stavljati na raspolaganje trećim osobama**. Potonje predstavlja novu materijalnu obvezu trgovca, a ne samo tehnički način objave cjenika. Stoga za svaki zahtjev koji prelazi samu objavu važećih cijena treba prethodno utvrditi postoji li za njegovo propisivanje jasna zakonska osnova.

Smatramo da objava cjenika prvenstveno treba značiti da **potrošač** na jednostavan i lako dostupan način može pronaći i pročitati važeće cijene. Zakonsku obvezu objave cjenika ne treba pravilnikom pretvoriti u obvezu svakog obrtnika da uspostavi **javnu, strukturiranu i strojno obradivu bazu poslovnih podataka**.

Posebno ističemo da opća obveza objavljivanja cjelokupnih cjenika svih trgovaca i pružatelja usluga u XML/CSV formatu, zajedno s internim šiframa, podacima o zalihama i infrastrukturom za automatizirano preuzimanje, **nije zahtjev Direktive 98/6/EZ**. Ako se nacionalnim pravilnikom želi uspostaviti takav dodatni sustav, potrebno je jasno obrazložiti njegovu pravnu osnovu, konkretnu korist za potrošača, administrativni i financijski trošak za gospodarstvo te razlog zbog kojeg se isti cilj ne može postići manje opterećujućim rješenjem.

Informiranje potrošača nije isto što i automatizirano praćenje tržišta

U ranijim pojašnjenjima Ministarstva slijedom odluka Vlade, XML/CSV format obrazlagan je potrebom omogućavanja strojnog prikupljanja, analize i usporedbe cijena putem vanjskih web servisa i aplikacija. To otvara temeljno pitanje koje smatramo potrebnim

razjasniti prije donošenja Pravilnika: je li svrha zakonske obveze iz članka 7. stavka 9. **informiranje potrošača o važećoj cijeni ili uspostavljanje infrastrukture za strojno prikupljanje, analizu i usporedbu tržišnih podataka od strane države i trećih osoba?**

Ako se želi ostvariti i druga svrha, tada se više ne radi samo o tehničkom načinu na koji potrošač može vidjeti cjenik. Radi se o dodatnoj infrastrukturi za prikupljanje i obradu tržišnih podataka, čiji trošak ne bi trebalo bez prethodne procjene proporcionalnosti prenijeti na sve trgovce, uključujući obrtnike i mikro poduzetnike. Posebno ukazujemo da bi propisivanje takvih tehničkih obveza upravo od Ministarstva kojem je zakonom povjereno **ciljano smanjenje administrativnog opterećenja gospodarstva** zahtijevalo jasno obrazloženje zašto se cilj ne može ostvariti administrativno jednostavnijim rješenjem. HOK stoga predlaže da se za obrtnike i mikro poduzetnike obveza objave važećeg cjenika smatra ispunjenom ako je cjenik na njihovoj vlastitoj mrežnoj stranici objavljen u potrošaču jasno čitljivom i lako dostupnom obliku, **bez obveze njegove dodatne objave u XML/CSV formatu i bez obveze omogućavanja automatiziranog preuzimanja podataka.**

Za obrtnike i pružatelje usluga omogućiti jednostavnu objavu postojećeg cjenika

Kod frizera, kozmetičara, servisera i brojnih drugih obrtnika potrošač uslugu najčešće ne kupuje neposredno u trenutku pregleda mrežne stranice, nego se prethodno informira, naručuje ili dogovara termin, dok kod individualiziranih usluga konačnu cijenu dobiva nakon utvrđivanja konkretnog opsega posla. Svrha informiranja potrošača kod takvih djelatnosti može se ostvariti **jednostavnom objavom postojećeg važećeg cjenika na vlastitoj mrežnoj stranici u čitljivom obliku.**

Za takve subjekte ne vidimo razmjernu dodatnu korist za potrošača od obveznog XML/CSV formata, automatiziranog pristupa ili drugih tehničkih zahtjeva namijenjenih masovnom prikupljanju podataka. Kod usluga čija konačna cijena nije unaprijed određena ne treba zahtijevati objavljivanje internih kalkulacija, normativa, marži, nabavnih cijena ili drugih poslovnih podataka.

Predvidjeti izuzeća od obveze objave cjenika za djelatnosti kod kojih takva obveza nije primjerena prirodi usluge

HOK smatra da je, osim pojednostavljenja načina objave cjenika za obrtnike i mikro poduzetnike, potrebno preispitati i sam **obuhvat subjekata i usluga za koje je objava cjenika na mrežnim stranicama opravdana.**

Ako je u pojašnjenjima Odluke Vlade već prepoznata potreba izuzimanja pojedinih profesionalnih i drugih usluga zbog posebnog načina uređenja njihovih cijena ili prirode djelatnosti, HOK smatra da je isti pristup potrebno primijeniti i na obrtničke usluge kod kojih konačna cijena nije unaprijed određena niti se usluga pruža prema standardiziranom cjeniku, nego se individualno utvrđuje prema konkretnom poslu, njegovu opsegu, složenosti, potrebnom radu i materijalu. To je osobito opravdano kod djelatnosti kod kojih Zakon o zaštiti potrošača već osigurava potrošaču individualnu informaciju o cijeni prije izvršenja konkretnog posla. Tako je za usluge popravaka i održavanja robe vrijednosti veće od 100,00 eura propisana obveza dostavljanja potrošaču ponude na papiru ili drugom trajnom mediju, s opisom radova te potrebnog materijala i dijelova za popravak. Kod takvih usluga potrošač, dakle, prije izvršenja

konkretnog posla dobiva individualiziranu informaciju koja odgovara upravo usluzi koju naručuje.

HOK stoga predlaže da se od obveze objave cjenika izuzmu **obrtničke usluge kod kojih konačna cijena nije unaprijed određena i usporediva, nego se utvrđuje prema okolnostima konkretnog posla**, odnosno da se najmanje jasno propiše da za takve usluge ne postoji obveza stvaranja i objavljivanja cjenika, elemenata interne kalkulacije ili drugih podataka koji **ne predstavljaju stvarnu konačnu cijenu usluge**. Pri određivanju izuzeća potrebno je voditi računa i o iznimkama i posebnim režimima koje Zakon o zaštiti potrošača i drugi propisi već poznaju za pojedine vrste ugovora, djelatnosti i načine prodaje. Cilj Pravilnika ne bi trebao biti stvaranje nove horizontalne administrativne obveze tamo gdje postojeći pravni okvir već osigurava potrošaču primjerenu informaciju o cijeni ili gdje zbog prirode djelatnosti klasični cjenik nema odgovarajuću informativnu funkciju.

Iz obveznog sadržaja izostaviti podatke koji nisu podaci o cijeni

HOK ne nalazi opravdanje da obvezni sadržaj cjenika uključuje sve podatke propisane Vladinim odlukama, posebice ne budućim Pravilnikom:

– **šifru proizvoda**, koja služi prvenstveno internom poslovanju trgovca. Interna šifra je identifikator poslovnog sustava trgovca, a ne cjenovna informacija potrošaču te se razlikuje od trgovca do trgovca i ne može čak poslužiti potrošačima kao kriterij usporedbe.

– **status „dostupno/nedostupno“**, jer je riječ o stanju zalihe, a ne o cijeni. Raspoloživost proizvoda pritom je promjenjiva poslovna činjenica, a ne element cijene niti cjenika.

– **barkod**, kao obvezni podatak kada nije potreban potrošaču za razumijevanje cijene

– podatak da li je proizvod ili usluga „**na akciji**“, bez informacije iz koje potrošač može razumjeti konkretnu cjenovnu pogodnost, ima ograničenu samostalnu informativnu vrijednost

– druge interne ili operativne podatke koji nisu potrebni da bi potrošač identificirao proizvod odnosno uslugu i saznao njegovu cijenu.

Podatak o dostupnosti posebno je problematičan. Njegovo kontinuirano ažurno vođenje može zahtijevati povezivanje mrežne stranice sa skladišnim, blagajničkim i drugim poslovnim sustavima, čime se obična obveza objave cjenika pretvara u obvezu tehničke integracije poslovnih sustava. Propisivanje budućim Pravilnikom obveze navođenja nabrojanih podataka, kao što su sadržani u Odlukama Vlade, bilo bi izvan ovlasti propisivanja načina objave važećih cjenika jer bi takve odredbe ulazile u propisivanje oblika i sadržaja cjenika. Ostane li se pri propisivanju svih podataka, molimo da se za svaki takav podatak obrazloži pravna osnova, konkretna korist za potrošača i rezultat procjene proporcionalnosti.

Ne duplicirati već dostupne podatke i cjenike

Ako webshop već jasno prikazuje aktualnu ponudu i važeće cijene, treba omogućiti da se time ispuni zakonska svrha objave cjenika, bez stvaranja paralelne XML/CSV datoteke s istim podacima.

Jednako tako, ako trgovac ima više prodajnih odnosno uslužnih mjesta na kojima se primjenjuju identične cijene, treba omogućiti jedan cjenik uz jasnu naznaku poslovnih jedinica na koje se odnosi. Zaseban cjenik potreban je samo kada se cijene stvarno razlikuju.

Ne vidimo potrošačku korist od generiranja više identičnih datoteka samo zato što trgovac posluje na više lokacija.

Cjenik ažurirati kada se stvarno promijeni

Članak 7. stavak 9. Zakona propisuje obvezu trgovca da na svojim mrežnim stranicama objavi **važeće cjenike** proizvoda, dok je stavkom 12. ministru dana ovlast da pravilnikom propiše način objave **važećih cjenika**.

HOK smatra da kod izrade budućeg Pravilnika treba ostati u granicama tako određene zakonske obveze i ovlasti. Cjenik treba ažurirati kada se promijeni cijena odnosno drugi podatak koji čini njegov obvezni sadržaj. Ako promjene nema, već objavljeni cjenik ostaje važeći, iz toga proizlazi kako nema opravdanja za njegovo ponovno generiranje i objavljivanje. Posebno ističemo da Zakon o zaštiti potrošača **ne propisuje obvezu čuvanja prethodnih cjenika niti njihovu javnu dostupnost nakon što su prestali važiti**. Zakonska obveza odnosi se na objavu važećeg cjenika, a ovlast ministra na propisivanje načina njegove objave.

Stoga HOK smatra da se budućim Pravilnikom, bez izričite zakonske osnove, ne može uvoditi nova i dodatna obveza trgovca da određeno vrijeme čuva prethodne i nevažeće cjenike, a osobito ne obveza da ih nakon prestanka važenja zadržava javno dostupnima na mrežnoj stranici. Činjenica da je takva obveza bila sadržana u privremenom režimu Odluke o objavi cjenika proizvoda i usluga kao mjere izravne kontrole cijena nije sama po sebi pravna osnova za njezino prenošenje u novi Pravilnik koji se donosi na temelju članka 7. stavka 12. Zakona o zaštiti potrošača.

Slijedom navedenoga, HOK predlaže da se Pravilnikom **ne propisuje obveza čuvanja, arhiviranja niti javne dostupnosti prethodnih cjenika**, nego isključivo način objave i ažuriranja cjenika koji je važeći.

Jasno definirati pojam vlastite mrežne stranice

Profil obrtnika na društvenoj mreži, Google poslovni profil, rezervacijska ili prodajna platforma odnosno druga platforma kojom upravlja treća osoba ne treba se smatrati vlastitom mrežnom stranicom trgovca, kako je to Ministarstvo u javno objavljenim pojašnjenjima i uputama uz Vladine odluke istaknulo, ali to treba biti jasno uređeno. Najbolje kroz jasnu zakonsku definiciju jer bez nje. Jednako tako, obveza objave cjenika na „**svojim mrežnim stranicama**“ ne smije se tumačiti kao obveza trgovca koji nema vlastitu mrežnu stranicu da je samo radi ispunjavanja ove obveze uspostavi.

Procijeniti učinak na konkurentnost hrvatskih poduzetnika

Javno dostupni, strukturirani i strojno obradivi cjelokupni cjenici nisu samo izvor informacija potrošačima. Takve podatke mogu automatizirano prikupljati konkurenti, dobavljači i drugi tržišni sudionici te dobiti sustavan uvid u cijene, njihove promjene i strukturu ponude pojedinog hrvatskog gospodarskog subjekta. To je posebno relevantno

za obrtnike i mikro poduzetnike koji imaju bitno slabiju tržišnu i pregovaračku poziciju od velikih sustava.

Međutim, to ujedno može imati i vrlo dalekosežne negativne posljedice za cjelokupno nacionalno gospodarstvo i konkurentnost domaćih gospodarskih subjekata na globalnom tržištu. Uredba o MSP testu upravo zato kao kriterij procjene izrijekom navodi **tržišno natjecanje i konkurentnost unutarnjeg tržišta EU**, administrativni trošak i poseban učinak na mikro subjekte. Posebno predlažemo procijeniti položaj hrvatskih subjekata u odnosu na prekogranične trgovce koji svoju internetsku prodaju usmjeravaju prema hrvatskim potrošačima. Ako domaći trgovac mora snositi trošak strukturiranja i tehničkog održavanja cjelokupnog cjenika te omogućiti njegovo automatizirano preuzimanje, potrebno je utvrditi **primjenjuje li se usporediv zahtjev na prekograničnog trgovca koji konkurira za istog hrvatskog potrošača te na koji će se način takva obveza učinkovito provoditi.**

Nacionalno provedbeno rješenje ne bi trebalo stvarati regulatornu i konkurentsku štetu hrvatskim gospodarskim subjektima.

Zaključno

HOK ne dovodi u pitanje potrebu zaštite potrošača niti zakonske obveze koje je zakonodavac već propisao. Međutim, upravo zato što je ministru ostavljen prostor da pravilnicima odredi **za koje proizvode i na koji način** će se isticati bazna cijena te **način objave cjenika**, očekujemo da se taj prostor iskoristi za **razmjerno, ciljano i administrativno najmanje opterećujuće rješenje.**

Za svaku obvezu koja se namjerava propisati smatramo potrebnim odgovoriti na četiri pitanja:

1. **Koji konkretan problem zaštite potrošača ta obveza rješava?**
2. **Koju konkretnu dodatnu korist daje potrošaču?**
3. **Koliki administrativni, tehnički i financijski trošak stvara obrtnicima i mikro poduzetnicima?**
4. **Može li se ista svrha ostvariti jednostavnijim i manje opterećujućim rješenjem?**

Posebno naglašavamo da **praćenje tržišta nije isto što i informiranje potrošača**. Ako su državi radi praćenja inflacije, kretanja cijena ili drugih gospodarskih pokazatelja potrebni dodatni tržišni podaci, to samo po sebi ne znači da se svaki takav podatak mora isticati svakom potrošaču niti da trošak izgradnje infrastrukture za njegovo automatizirano prikupljanje treba prenijeti na svakog obrtnika. Europski okvir zaštite potrošača također ne polazi od načela da više cijena, više podataka i više administrativnih obveza nužno znači veću zaštitu. Njegova je svrha omogućiti potrošaču **jasnu, razumljivu i korisnu informaciju** na temelju koje može donijeti informiranu odluku.

Stoga HOK očekuje da konačni pravilnici **ne budu preslikavanje privremenih odluka u novi pravni oblik**, nego da se pri njihovu donošenju stvarno primijene načela proporcionalnosti, administrativnog pojednostavljenja i zaštite konkurentnosti hrvatskoga gospodarstva.

To očekivanje nije samo zahtjev gospodarstva. **Razvoj i unapređenje konkurentnosti hrvatskoga gospodarstva te ciljano smanjenje njegova administrativnog opterećenja zakonom su utvrđeni poslovi upravo Ministarstva gospodarstva.**

U očekivanju poziva na sastanak, stojimo na raspolaganju.

S poštovanjem,

Predsjednik
Hrvatske obrtničke komore
Dalibor Kratochvil

